

ШАТЛ

Пише:
Небојша
Јанковић

Ванкувер, новембра 2005.

Ако је неко могао помислити да ће неиспуњавање читавог списка цивилизацијских стандарда бар на кратко одложити почетак преговора о будућем статусу Косова, дилеме више нема.

После седнице Савета Безбедности којом је дато зелено светло, следи избор специјалног изасланика Генералног секретара УН Кофија Анана. То ће већ за неколико дана највероватније постати фински дипломата Ахтисари који одмах креће са такозваном шатл-дипломатијом.

За неупућене, ради се о посредном методу преговарања који се примењује када су ставови преговарача до те мере супротстављени да се обично прекидају после “прва два састанка” – првог и последњег.

Да би се то избегло, посредник у преговорима циркулише између једне и друге стране.

Он покушава да опипа пуле преговарача, оцени колико су дубоко укупани у почетним ставовима, нуди и обећава, упозорава и прети.

Све то у складу са мандатом медијатора, али, још више, са стварним намерама оних којни су му ту улогу поверили. А то су, у овом случају, Контакт Група и Савет Безбедности. И, ко зна ко још.

ЗВЕЗДАНИ ЧАСОВИ ВОЈИСЛАВА КОШТУНИЦЕ

Сама седница Савета Безбедности није донела ништа неочекивано, одлука о отпочињању преговора била је донета већ унапред.

У таквој ситуацији главну пажњу привукло је излагање српског премијера Војислава Коштунице у његовом премијерном наступу пред највишим форумом такозване “међународне заједнице”. И, Воја је, треба то рећи чак са извесном дозом националног поноса, (мада хладне главе), превазишао сва наша очекивања.

У добро избалансираном наступу, Коштуница је кренуо од онога што му је професионално најближе, набрајајући све конвенције међународног права које су супротне самој идеји да се на територији једне суверене ДЕМОКРАТСКЕ државе, створи нова држава.

Они са дужим политичким памћењем вероватно ће саркастично приметити да је сличне ставове у Рамбујеу заступао један од главних Милошевићевих преговарача, Ратко Марковић, такође правни експерт. Разлика и то огромна је у одредници “демократска” коју је Коштуница, очигледно, намерно употребио. Као да је хтео да каже: Србија је коначно у истом чамцу са демократским светом и за њу морају да важе иста правила. У противном, преседан са Косовом могао би да дестабилизује и тај свет чији је Србија део.

Лепо речено, али, да ли ће бити и довољно?

И, да ли је то оно што је Коштуница хтео да каже понављајући да је за Србију свака независност Косова неприхватљива, али и додајући да је Србија спремна за даље компромисе(!?)

Или се, ипак, ради о фиксирању позиција пред почетак шатл-дипломатије чији ће резултат морати да буде нека врста компромиса, па се зато, колико је то могуће, унапред ваља обезбедити против могућности да такав “компромис” буде у целини на нашу штету.

СВЕ ИЛИ НИШТА

Евидентно увређен што му Савет Безбедности није омогућио директно обраћање (како сам каже, на захтев Србије), премијер Косова, Бајрам Косуми у писму које је прочитано на седници одбацио је и саму помисао да се о будућем статусу Косова уопште може преговарати.

Једина опција за Албанце је безусловна независност, устврдио је Косуми идући тако (вероватно намерно) корак даље од такозване “условне независности” коју обазриво заговарају Вашингтон и неке чланице Контакт Групе. А неколико дана после седнице Савета Безбедности, косовски премијер је у једном интервјуу био још општрији изјавивши да “албански народ, ни жив ни мртав (да, управо тако је рекао) не може да прихвати ништа друго осим безусловне независности.

Наравно, и овде би се могло радити о “тврђењу пазара” пред неизбежне компромисе кад не би било нечег другог: посматрачима није промакло да су управо ових дана светске агенције јавиле о формирању нове паравојне организације косовских Албанаца чије се присуство већ осећа у многим деловима Косова и Метохије.

Да овакве претње нису без ефекта говоре и најновије изјаве америчких званичника да преговоре не треба само што пре почети, већ и што пре завршити, јер, у противном, следи “ескалација насиља”! А то се не може оквалификовати другачије него као притисак на једну, српску страну.

СУВЕРЕНИТЕТ КАО БАБАРОГА

Основна слабост српске преговарачке позиције није толико у магловитости и неодређености политичке платформе “више од аутономије, мање од независности”, већ, напротив, у њеном изнуђеном политичком реализму. Јер, не само да

“више од аутономије” само по себи значи неку врсту независности, већ се тиме де факто признаје да се у предстојећим шатл-контактима неће преговарати о “очувању суверенитета” Србије над Косовом (који већ шест година реално не постоји), већ о евентуалном враћању дела тог суверенитета уз међународне гаранције и војно присуство.

Власти у Србији очигледно су свесне реалног стања ствари па их због тога није потребно додатно плашити како то ових дана чини један угледни немачки лист.

Аутор текста тврди да Србији треба “помоћи да се ослободи Косова” и мрачним бојама слика будућност уколико би Косово остало Аутономна Покрајина у њеном саставу. “За непуних 20 године Албанци би постали већински народ, њих нико не би могао да спречи да слободно купују некретнине не само на југу Србије, већ и у Београду, а њихова бројчана премаћ веома брзо би довела до преузимања власти на нивоу Републике!!”

Логично је да је и оваква врста плашења део политичких игара које претходе шатл-дипломатији па се у Србији, бар јавно, нико претерано не узбуђује нити изјашњава. Тим пре што и из Уједињених Нација и из Брисела и Вашингтона стижу уверавања да ће на Косову још дуго боравити међународне војне снаге без обзира да ли ће Покрајина добити “условну независност” или нешто што је “више од аутономије”, ма шта то било.

ПРЕКО ПРЕЧЕ, НАОКОЛО – БЛИЖЕ

Оно што је највећа ако не и једина предност српске стране проистиче из самог концепта шатл-дипломатије као процеса који је у свом претежном делу обавијен велом тајности. И док се о току преговора мало зна, светска јавност је у прилици да објављује вести из региона у којима се, (ту је пример из деведесетих година веома свеж), стране у сукобу, или преговорима, свеједно, неизбежно описују као “добри или лоши момци”.

Сва је прилика да ће и за време преговора са Косова стизати вести о етничком насиљу, криминалу и сукобима у редовима албанске владајуће “елите”. На Србији је зато

да по сваку цену у свет емитује другачију слику.

Пре свега, међу свим демократским снагама мора постојати апсолутни консензус и заједништво. Сарадња председника Тадића и премијера Коштунице и њихових сарадника у припреми наступа пред Саветом Безбедности управо је такав пример.

Без обзира шта и сам мислим о појединим министрима садашње српске владе, уверен сам да у овом тренутку за нове изборе није време. Штавише, реконструкција владе уз учешће Демократа могла би не само да јој да јој омогући да изгуби цео мандат и обави све што јој ваља обавити.

Србија такође мора да учини све што је у њеној моћи и убрза преговоре са Европском Унијом, Међународним Монетарним Фондом, Светском Трговинском Организацијом, оконча сарадњу са Хашким Трибуналом и приступи НАТО програму Партнерство за мир.

Последња седница Савезне Скупштине и одложена ратификација већ потписаног споразума о проласку НАТО снага кроз Србију уз бахато и примитивно понашање Радикала и њиховог лидера Томе Николића, показала је да бивши ратни, садашњи политички профитери, не одустају од пројекта међународне изолације Србије у којој би они поново дошли на власт.

Томе се СВИМ СРЕДСТВИМА мора стати на пут, макар и по цену да се господин Николић и његови истомисљеници подсети на могућност, да не кажемо, обавезу, законских мера против политичке организације чији лидер, У Хагу, не само да не покушава да се брани од оптужби да је подстицао на ратне злочине, већ се чак хвали својим дејствима “на ратишту” и искрено нада да је “пуцајући на непријатеља, неког и убио”.

Србија, дакле, паралелно са “шатл преговорима” мора чинити све да свету покаже своје најбоље лице.

Сами преговори ићи ће некаким својим током и трајаће дуже него што многи очекују. А ако обе стране буду подједнако тврди преговарачи, па преговори западну у ћорсокак, није искључено да се дође до неког трећег решења које ће бити одрживије од “условне независности” или “више од... мање од”.

До поделе Косова, на пример.

subscription - уредњавања

Прећулаћујем се на листу КИШОБРАН и прилажем чек у вредности \$30.00 (12 бројева - 12 issues)

IME (NAME): DATUM (DATE):

ADRESA (ADDRESS):

TEL /FAX:

E-MAIL: POTPIS (SIGNATURE):

Make cheque or money order payable to: KISOBRAN

КИШОБРАН
НАЈЗАПАДНИЈЕ СРПСКЕ НОВИНЕ

Поћунуће овај листућ, ћошћуће ћа на гоњу адресу, и следећих гванасећ бројева КИШОБРАН-а бам сћуће ћошћом.

KISOBRAN, #368-3495 Cambie Street, Vancouver, B.C. V5Z 4R3